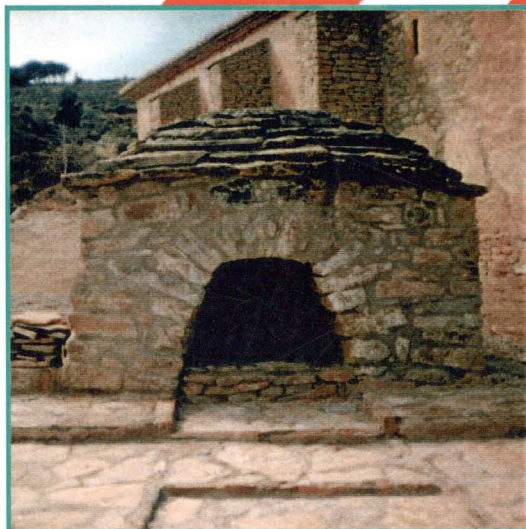
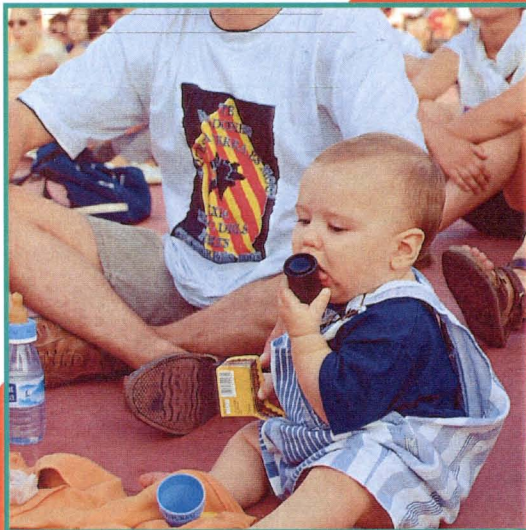

INFORMATIU MUNICIPAL

CINCTORRES

PRIMAVERA 1999

*Tots lluitem per a que el nostre poble siga
model d'igualtat i progrés*

ÍNDEX

- La nostra informació amb transparència.....	2
- Memòria-Resum d'activitats realitzades en 1998, iniciades o en tràmits pendents per al '99	4
- Pressupost per a 1999	7
- Temperatures i plujes	7
- Jubilació secretari José Eixarch	8
- Jubilació de Doña Carmen	8
- Resum econòmic Aplec'98	9
- Resum econòmic de les Festes 1998	9
- Fem memòria	10
- Jornades Culturals	11
- Concurs Literari	12
- Les coves i els seus noms	16
- Per què són blaves les muntanyes?	17
- De la solitud al soroll	18
- Plantas màgicas	19
- Al loro	19
- Fotos per al record	20
- Chucherías	22
- Programa d'activitats Primavera'99	22
- Passatemps	23

Transparència i Compromís

L'Informatiu Municipal està i ha estat un mitjà d'apropar la gestió municipal a l'opinió pública dels cinctorrans i cinctorranes, des de la transparència més absoluta. I vol ser també una porta oberta més a la col·laboració, no solament en les seues pàgines, que també, sinò sobre tot en la mateixa vida municipal, fent-la sentir pròxima.

Aquest *informatiu*, a més del seu caràcter anual, té la peculiaritat d'aparèixer al final d'una legislatura, i, sense ànim de personalitzar, des de la meua situació particular apareix també al final d'una dotzena d'anys com a alcalde. Fins i tot podríem dir que apareix al final d'un segle i d'un mil·lenni, encara que això, quelcom purament convencional, tal vegada no tinga massa transcendència a no ser per l'impacte psicològic que a algunes persones els puga produir.

Per tot això, voldria aprofitar per fer en aquesta introducció una sèrie de reflexions i consideracions sobre Cinctorres, tot i tenint en compte aquestes circumstàncies.

En primer lloc fer constar l'enorme satisfacció per la capacitat de col·laboració i treball demostrades pels cinctorrans en diferents moments i ocasions i que va arribar a la seua màxima expressió en l'organització i desenvolupament de l'Aplec. Satisfacció també per l'enteniment i concòrdia general que es pot respirar pel nostre poble, des del reconeixement, per suposat, de les diferents maneres de pensar i sentir. Encara que tot el mèrit és dels cinctorrans i cinctorranes, vull manifestar-vos que aquests han estat també un dels objectius més importants que em vaig fixar com a alcalde. I així, tant jo com els membres de les successives corporacions hem intentat atendre a tots per igual, donar les màximes facilitats a la participació i a les iniciatives, col·laborar amb els diferents col·lectius, obrir les portes de l'Ajuntament fins i tot en el sentit físic per a que aquell es poguera sentir com quelcom propi, com la verda casa de tots.

Al llarg dels anys tota una sèrie de millores han anat produint-se als pobles i també al nostre, encara que sempre són moltes les coses millorables (i en aquest moment tenim pendent una cosa tant important com la conversió en carretera del camí de "La Canà"). Els responsables municipals de cada moment s'enfronten a uns problemes i en troben uns altres solucionats per anteriors responsables municipals, doncs no és qüestió de restar mèrits a ningú. Resoldre els problemes, contribuir a millorar una mica la qualitat de vida dels seus veïns, aquesta és la major satisfacció que puguen tindre un alcalde o uns regidors. I això els compensa de qualsevol maldecap, qualsevol crítica i fins i tot de tots els sacrificis que desinteressadament (**com sabreu no hi ha cap retribució al nostre ajuntament per als càrrecs municipals**) han pogut fer.

De moltes coses estic personalment orgullós, i de varies crec que tots tindriem que alegrar-nos. Pel que fa a aquest darrer any caldria destacar-ne les següents:

a) *Resolució del problema d'abastiment d'aigua gràcies al pou fet al barranc de la Parra, per a la qual cosa es varen oferir voluntàries a fer-se càrrec de part de les despeses tant la Comissió de l'Aplec com la Comissió de Festes. Afortunadament, tenim el compromís de les Administracions provincial i autonòmica de revertir els diners del cost; però això no resta mèrits a la voluntat manifestada pels representats de les esmentades comissions que, al cap i a la fi, era el sentir del poble. I per si aquest pou no fora suficient per al futur, van a iniciar-se les obres d'equipament i conducció del pou del riu Cellumbres.*

b) *Programa d'electrificació rural, que, en aquesta primera fase i en successives, permetrà estar en millors condicions no sols a les explotacions ramaderes (esperem que la crisi del sector siga cosa passatgera) sinò també a qualsevol activitat econòmica que puga instal·lar-se.*

CINCTORRES

Revista d'Informació Municipal

Edita:
Ajuntament de Cinctorres

Fotografies:
José Ramón Gil
Salvador Rabaza
Tremedal Querol
Tomás Escuder
Joaquín Deusdad

Maqueta:
md-Color - Castelló

Imprimeix:
Mach-Bou, s.l. Castelló

Dipòsit Legal:
CS-4-1998

Foto: José Ramón Gil Querol

c) *Activitats diverses que fan que aquest final de legislatura haja estat adreçat de manera molt important cap a la cultura en el sentit més ample. Així, ha vist la llum el primer volum (i està a punt d'aparèixer el segon) de l'obra "Cinctorres": l'estudi més ampli i pretenció sobre aspectes geogràfics, físico-naturals, filològics, històrics, artístics, etc.,... del nostre municipi. També s'han portat a terme tota una sèrie de recuperacions del nostre patrimoni arquitectònic i històric, que van des de la catalogació i recuperació de l'arxiu municipal fins la recuperació de la font medieval de "Na Fustera", la restauració de la creu del peirò, de l'ermita de Sant Marc, i l'adquisició i propera restauració de la Torreta dels Moros, així com la creu peirò sufragada per una família particular. Tot això acompanyat de l'adequació del futur Museu municipal de Cinctorres, la legalització del qual està en tràmits. Museu que ha vist augmentats els seus fons amb troballes*

arqueològiques importants i les de restes de dinosaurs, les quals poden suposar un nou al·licient per al dit museu, ubicat provisionalment a la Casa-Hospital però en un futur a la Casa Sanjuan, per a la qual està pendent de subhastar-se l'obra de la seua restauració.

d) *Les obres d'adequació del centre escolar, i varies coses més...*

No obstant tot això, sempre hi han ideals o desitjos que es voldrien vore materialitzats, encara que l'esforç d'uns pocs res pugua fer sense que altres voluntats, a vegades molt difuminades, i unes relacions socials i econòmiques determinades, canvien.

Tal vegada el segle que vé siga, entre altres coses, el segle de la revitalització de les zones rurals, gràcies a que front als valors instrumentals de l'eficàcia i el valor econòmic s'imposen nous valors emergents (?) d'equilibri ecològic, justícia social, cultura, qualitat de vida, etc. Tal vegada siga així, però convindria no esperar a que els aconteixements es produeixquen per sí mateix i cal prendre les mesures escaients, (de segur que existeixen) per a que pobles com el nostre no es vejen abocats cap a la seua mort lenta (no tant ja), sols amb signes de vitalitat en determinades èpoques de l'any. A tots els que no sols pensem el poble, sinò que el sentim, que som tots, als que el viuen, sobre tot, no sols ens ha de preocupar, sinò que ens ha **d'ocupar** aquest fet de manera directa, reconduint la nostra capacitat de treball i col.laboració, tantes vegades demostrada en festes i multitud d'activitats, cap a la batalla per a guanyar el futur del nostre poble que, encara que no depenga solament de nosaltres, res no serà sense la nostra voluntat, el nostre compromís i el nostre esforç.

Per la gent i per el poble.

José Manuel Gisbert Querol

Acte de presentació del llibre "Cinctorres"

Memòria-Resum d'Activitats imports en pessetes realitzades en 1998 i iniciades o en tràmits, pendents de realitzar en 1999

AGRICULTURA i RAMADERIA

REALITZADES

- *Gestió per a l'electrificació de granges i altres activitats econòmiques (1ª fase):* La Conselleria d'Indústria, la Diputació Provincial i al Companyia Electra del Maestrazgo es fan càrrec del 60% de les despeses de transformadors i línia; i els propietaris aporten el 40%. L'Ajuntament de Cinctorres, a més de fer tota una sèrie de gestions per a possibilitar aquesta mesura, també a procedit a dotar d'energia elèctrica la font dels Horts, amb una aportació (a part de la subvenció de: 600.000,- pessetes per a la conducció elèctrica.

INICIADES

- *Gestions per a la legalització de granges.*
- *Segona fase d'electrificació per a granges i altres activitats econòmiques:* Inclós en plans provincials d'obres i serveis per a 1999 continuar amb la dotació de transformadors d'energia elèctrica on puguem enganxar diverses activitats econòmiques.

Presupost 7.000.000,-

SOL.LICITADES

- *Sol.licitud d'inclusió en el PLAYER (pla valencià d'electrificació rural) 99 per a continuar amb l'electrificació.*

Presupost 25.671.750,-

CAMINS

REALITZADES

- *Mil·lores en el Camí Rural La Canà.* Donat que aquest camí no ha estat assumit com a carretera per la Conselleria d'Obres Públiques, a pesar de les 1300 signatures entregades, i la petició de l'Ajuntament de Cinctorres i altres, ni la Diputació ha actuat directament, les millores han estat possibles per:

a) Mancomunitat Comarcal Els Ports

Plans Provincials de la Diputació 5.000.000,-

Ajudes de Presidència Generalitat 1.800.000,-

b) Ajuntament de Morella

Infraestructura Agrària (C.Agricul.) 1.600.000,-

c) Ajuntament de Cinctorres

Pressupost municipal (tapar clots).....150.000,-

Infraestructura Agrària (C.Agricul.) 1.600.000,-

Total10.150.000,-

- *Mil·lores en el Camí dels Collaos al Repetidor*

Conselleria Medi Ambient.....226.962,-

Ajuntament 73.038,-

Total.....300.000,-

- *Mil·lores en el Camí del Bassi, recuperació font de Na Fustera, etc...*

Diputació Provincial2.371.008,-

Ajuntament.....700.000,-

Total3.071.008,-

- *Mil·lores en diverses pistes amb la maquinària de la Diputació.*

- *Continuació camí del Bassi-Carretera Castellfort, condicionament barranc, i altres millores en camins.*

Diputació Provincial2.214.274,-

Ajuntament.....785.726,-

Total3.000.000,-

SOL.LICITADES

- *Sol.licitud de conversió en carretera del camí rural La Canà i continuació fins la carretera Forcall.*

- *Sol.licitud millores de camins diversos.*

- *Sol.licitud bassa megatzematge d'aigua.*

MEDI AMBIENT

REALITZADES

- *Continuació dels treballs iniciats a finals de 1997 per a condicionament de diversos espais (voltants Verge de Gràcia, Sant Marc, camins, monte, etc...).*

Programma Europeu LIFE5.100.000,-

Ajuntament.....900.000,-

Total6.000.000,-

- *Accions de lluita contra l'erosió (reconstrucció de parets)*

Cons. Medi Ambient358.121,-

SOL.LICITADES

- *Sol.licitud treballs prevenció d'incendis.*

Pressupost.....700.000,-

Font de Na Fustera

FOMENT DE L'OCUPACIÓ

REALITZADES

- *Programma PAMER V per al foment de l'ocupació en zones rurals 1998.*

Conselleria Treball3.935.168,-

Ajuntament.....164.832,-

Total4.100.000,-

- *Conveni INEM-Corporacions locals per a la contractació de treballadors per a obres de reposició 1998.*

INEM	900.000,-
Ajuntament	35.340,-
Total	935.340,-

INICIADES

- *Contractació treballadors per a diversos treballs de reposició.*

Ajuntament	500.000,-
------------------	-----------

- *Programma PAMER VI per al foment de l'ocupació en zones rurals 1999.*

Conselleria Treball	2.800.000,-
Ajuntament	200.000,-
Total	3.000.000,-

SOL.LICITADES

- *Curset informàtica.*

AIGÜES

REALITZADES

- *Continuació del sondeig al riu Cellumbres per part de la Conselleria d'Obres Públiques (treballs de sondeig, aforament, etc...).*

- *Pou a Barranc de la Parra (sondeig i equipament). aportacions provisional per a fer-se càrrec de les despeses.*

Ajuntament	1.500.000,-
Comissió Aplec'98	1.500.000,-
Comissió de Festes	700.000,-
Total	3.700.000,-

(Esperem que els diners aportats siguin revetits bé per la Diputació Provincial, bé per la Conselleria d'Obres Públiques, tal com s'han compromés).

- *Transport d'aigua mitjançant camions cubes.*

Diputació Provincial	341.000,-
Ajuntament	400.000,-
Total	741.000,-

INICIADES

- *Projecte d'equipament del pou del riu Cellumbres i conducció. (Conducció de la Generalitat de declarar-lo com a obra d'emergència per a iniciar les obres aquesta primavera).*

- *Millores en la depuradora d'aigües residuals (Aprovat projecte, pendent de subhastar per part de la Diputació Provincial)*

PATRIMONI HISTÒRIC, ARÍSTIC i CULTURAL

REALITZADES

- *Condicionament espais a la Casa-Hospital i sales de Casa Sanjuan per a futura col·lecció museogràfica, treballs de recerca i tractament de materials, etc...*

Programma Leader	500.000,-
------------------------	-----------

- *Restauració de la Creu Gòtica i còpia a càrrec de la Conselleria de Cultura.*

L'Ajuntament per a canya de la còpia, panells, etc... ..	160.000,-
--	-----------

- *Restauració i catalogació de l'arxiu de l'ajuntament.*

De manera desinteressada per treballadors de l'Arxiu de Vila-real, coordinats pel seu director Vicent Gil. A tots ells el més sincer agraïment.

INICIADES

- *Primera fase del projecte de restauració de la Casa de sanjuan, per a futur museu i edifici de reunions,... (Pendent d'adjudicar l'obra per part de la Diputació). Inclós en el marc del conveni Diputació Provincial-Conselleria d'Obres Públiques per a obres d'infraestructura cultural.*

Pressupost primera fase	30.000.000,-
-------------------------------	--------------

Saló Museu provisional

- *Projecte de Col·lecció Museogràfica a ubicar provisionalment en Casa-Hospital, però amb vista al futur Museu de Casa Sanjuan (Definit i redactat el projecte. Presentat a la Conselleria de Cultura)*

Ajuntament	225.000,-
------------------	-----------

- *Restauració de la Torreta dels Moros, condicionament dels voltants, millora d'accesos, etc...*

Fundació Ports-Maestrat	7.000.000,-
-------------------------------	-------------

- *Excavació Paleontològica (per a determinar la importància de les restes aparegudes).*

- *Edició del llibre "Cinctorres".*

Ajuntament	500.000,-
Programma Leader	1.500.000,-
Comissió Aplec'98	500.000,-
FVMP	200.000,-
Diputació Provincial	175.000,-
Caixa Rural-Credicoop	125.000,-
Total	3.000.000,-

(El possible superàvit de la venda es destinarà a un fons per a continuar les publicacions sobre els estudis locals. El treball desinteressat dels autors i la quantitat d'aportacions de diferents entitats fa que l'obra pugui oferir-se a un preu bastant inferior al del seu cost, que, donada la seua qualitat, vindrà a d'unes 2.500 i 3.000 pessetes el volum).

- *Recuperació mercat tradicional. Baix aquesta denominació està previst (aprovat i pendent d'adjudicar obra) realitzar una construcció tipus pèrgola o semblant que recorde l'antic mercat enquera que pugui servir per a noves funcions.*

Programma LEADER	900.000,-
Ajuntament	900.000,-
Total	1.800.000,-

SOL.LICITADES

- *Continuació fases restauració Casa Sanjuan.*

... Memòria-Resum d'Activitats imports en pessetes

EDIFICIS, CARRERS i ALTRES

REALITZADES

- Acabades d'obres iniciades en exercicis anteriors:
 - Col·legi Públic.
 - Apartaments casa carrer l'Escola.
 - Restauració Ermita Sant Marc.
- Millores en Piscines Municipals.
 - Diputació i Generalitat6.570.000,-
- Voreres i altres millores en Plaça del Pou, Sant Lluís, etc..
 - Diputació Provincial6.100.000,-
 - Ajuntament295.000,-
 - Total6.395.000,-
- Altres millores en general.
 - Ajuntament1.000.000,-

INICIADES

- Treballs d'elaboració del Pla General d'Ordenació Urbana.
 - Cons. d'Obres Públiques500.000,-
 - Diputació Provincial500.000,-
 - Ajuntament500.000,-
 - Total1.500.000,-
- Treballs de millora en el local de festes, a càrrec de COMISSIÓ DE FESTES I COMISSIÓ DE L'APLEC.

SOL·LICITADES

- Millores en el consultori mèdic: Condicionament consultes, recibidor, megatzem, etc...
- Converses amb Conselleria de Benestar Social per a condicionar l'actual centre socio-cultural i casa d'apartaments del carrer l'escola per a serveis a tercera edat (vivenda tutelada o semblant).

SERVEIS MUNICIPALS

REALITZADES

- Millores en sistema informàtic, adquisició mobiliari, etc...150.000,-

ACTIVITATS CULTURALS i ESPORTIVES

(Programma Annual d'activitats culturals i esportives: tradicions, commemoracions, jornades d'estiu, grups folclòrics, premis de pintura i redacció, adquisició de llibres, butlletí informatiu, competicions, cursets, etc...)

- a) Aportacions Diputació Provincial:
 - A activitats culturals.....200.000,-
 - A activitats esportives100.000,-
 - A informatiu municipal50.000,-
- b) Aportacions Caixa Rural:
 - A activitats culturals.....50.000,-
- c) Aportacions Mancomunitat Turística:
 - Diversos trofeus i obsequis.

APORTACIONS DE L'AJUNTAMENT A ENTITATS SENSE ÀNIM DE LUCRE

- A la Comissió Comarcal del 0'7100.000,-
- A Centre-América50.000,-
- A altres50.000,-

(La Comissió de l'Aplec aportà 150.000,- pessetes a la Comissió comarcal del 0'7. Aportacions voluntàries de veïns cinctorrans a Centreamèrica arribaren a les **500.000,- pessetes**, de la qual cosa cal felicitar-nos. Aquesta quantitat, juntament amb l'aportació municipal varen ser cnalit-zats mitjançant l'organització "Médicos Sin Fronteras").

Capella de la Casa del Cortillo

Pressupost Municipal 1999

INGRESOS

1.- Impostos Directes	6.000.000,-
2.- Impostos Indirectes	0,-
3.- Taxes i altres ingressos	8.020.000,-
4.- Transferències Corrents	9.300.000,-
5.- Ingressos Patrimonials.....	1.592.000,-
Total operacions corrents	24.912.000,-
6.- Enajenació inversions reals	0,-
7.- Transferències de capital	7.420.000,-
8.- Actius Financiers	0,-
9.- Passius Financiers	0,-
Total operacions de capital	7.420.000,-
Total pressupost d'ingressos	32.332.000,-

DESPESES

1.- Despeses de personal	5.922.562,-
2.- Despeses en bens corrents i serveis.....	12.330.000,-
3.- Despeses Financiers.....	0,-
4.- Transferències Corrents	2.000.000,-
Total operacions corrents	20.252.562,-
6.- Inversions reals	11.579.438,-
7.- Transferències de capital.....	500.000,-
8.- Actius Financiers	0,-
9.- Passius Financiers	0,-
Total operacions de capital	12.079.438,-
Total pressupost de despeses	32.332.000,-

TEMPERATURES i PLUJES per Braulio Ferreres

MES/ANY	TEMPERATURES				PLUJES	
	DIA	MAX	DIA	MIN	AIGUA	NEU
Desembre'97	26	20	6	-10	16 l.	27 cms.
Gener'98	4	17	22	-5,5	64 l.	10 cms.
Febrer'98	15	23	8	-4	19,5 l.	----
Març'98	5	26,5	14	-5,5	3,5 l.	----
Abril'98	26	29,5	13	-2,5	36 l.	----
Maig'98	19	26	2	2	81 l.	----
Juny'98	22	35	12	6	5,5 l.	----
Juliol'98	20	36,5	15	9	----	----
Agost'98	12	38,5	29	7	27 l.	----
Setembre'98	10	34,5	29	8	29 l.	----
Octubre'98	16	27	21	1	23,5 l.	----
Novembre'98	10	23	22	-9	2 l.	----
Desembre'98	16	21	22	-8	2 l.	27 cms.
Gener'99	6	21	13	-8	49 l.	----
Febrer'99	25	18	1	-11	9 l.	2 cms.

Jubilació Secretari *JOSE EIXARCH*

Després de tants anys, primer com a auxiliar i després com a secretari, s'ha jubilat *José Eixarch Grau*, al qui els Ajuntaments de Cinctorres i La Mata van rendir un petit homenatge en el que li varen fer entrega d'un obsequi i una placa en agraïment a la seua dedicació.

La seua plaça l'ocupa en l'actualitat i després d'haver superat les proves corresponents, *Rosa Ripollés Dalmau*.

Jubilació de *DOÑA CARMEN*

Les fotos que més endavant trobarem (cap a les pàgines 20 i 21), al temps que a alguns els puguen transportar a la nostàlgia dels temps passats, a l'alegria de reconèixer's bé a ells mateixa o a familiars, ens serveixen també per a valorar els primers anys de la nostra vida i la tasca dels nostres mestres.

Mestres com "Doña Carmen" que, després de tants anys com a mestra del poble i precisament el curs en que s'inaugurava el Centre Escolar remodelat, s'ha jubilat.

Els xiquets d'escola i els seus pares van voler acompanyar-la i fer-li un obsequi, i l'Ajuntament, que no podia faltar, la va obsequiar amb un petit detall en reconeixement de tot el poble a qui ha contribuït a l'educació de tants cinctorrans i cinctorranes.

Resum econòmic Aplec'98

INGRESOS

Barra i Taquilles	18.413.889,-
Net Proaplec	2.569.679,-
Barra POU	1.911.120,-
Barra SANT LLUIS	3.389.000,-
Barra POLI.....	2.630.000,-
Barra PISCINA	2.765.930,-
Barra CAMI	4.965.160,-
Barra LOCAL	183.000,-
Ventes Comissió	2.201.760,-
Loteria	5.172.105,-
Abono varios	72.399,-
Souvenirs	557.217,-
Subvencions	150.000,-
Total ingresos	26.567.370,-

NOTA

La Comissió de l'Aplec, després de consultar, ha decidit invertir part dels guanys en:

- Adquisició d'un equip de so per a ús en espectacles i activitats del municipi.
- Adquisició ordinadors per a fomentar entre la població el coneixement de la informàtica.
- Col.laboració en l'edició del llibre "Cinctorres" i altres estudis locals.
- Col.laboració curset dolçaina i tabal.
- Provisionalment, en fer front en part de les despeses del pou d'aigua.

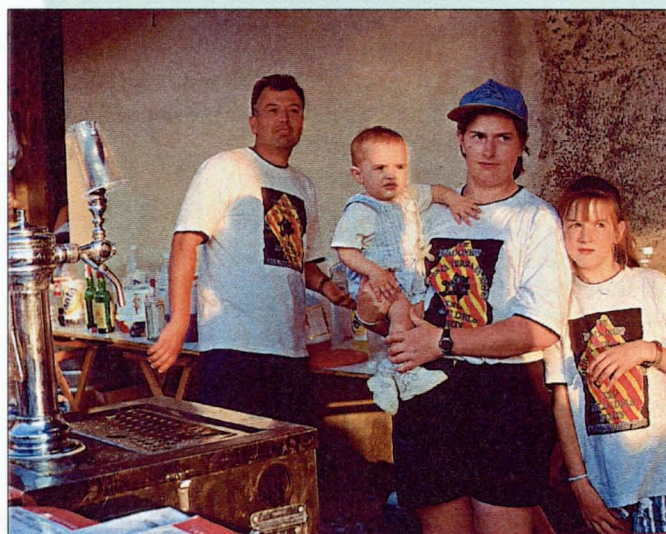
Esperem idees per a seguir invertint en millores per a Cinctorres.

DESPESES

Loteria	3.961.300,-
Impremtes	163.632,-
Compres en tendes	6.261.571,-
Despeses varios	3.809.258,-
Orquestres	5.419.000,-
Gel	150.200,-
Dis.Polo Conesa	2.128.342,-
Aportació 0'7	150.000,-
Total despeses.....	22.043.303,-

Diferència entre ingressos i despeses 4.524.067,-

Saldo L. Estalvi 4.524.067,-

Tot el poble va participar

Resum econòmic de les Festes 1998 presentat per la Comissió de Festes

Concepte	Despeses	Ingressos
Bous.....	1.465.861,-	287.000,-
Orquestres	3.065.000,-	3.502.835,-
Premi Loteria'97	4.338.645,-	4.950.000,-
Barres	4.966.115,-	4.966.115,-
Subvenció ajuntament (pendent)	700.000,-	700.000,-
Interesos Banc	147.584,-	147.584,-
Compra begudes	2.201.760,-	2.201.760,-
Varios.....	3.282.871,-	2.928.441,-
Total.....	14.354.137,-	17.481.975,-
Superàvit	3.127.838,-	

NOTA

Per al present any 1999 pensem invertir en:

- Millores local festes.
- Provisionalment, en nou pou d'aigua.

Despeses extraordinàries	
Barreres i recinte local de festes	1.537.664,-
Ingressos	
Subvenció 1997 de l'Ajuntament	700.000,-
Saldo llibreta al 16 d'octubre de 1998	5.746.177,-

FEM MEMÒRIA

Si mirem l'any que està passant, recordarem que als primers dies de novembre del '97, començà la fase més decisiva de la restauració de

l'ermita de Sant Marc del terme de Cintorres. Va consistir a canviar tota la teulada, treballant quatre homes durant tres mesos, dins als últims dies de gener '98, sofrint totes les inclemències del temps, perquè el dia 4 de desembre va nevar uns 25 centímetres; el dia 20 de gener, va fer molt de vent: uns 90 kilòmetre/hora. El treball, de totes formes, anava a bon ritme, perquè els treballadors tenien una grua de 14 metres d'alçada. El dia 13 de novembre va ocórrer un greu accident de treball, quan el cap dels obrers: José Soro, de Morella, va caure de dalt de la teulada, estant tres mesos de baixa laboral i es va recuperar prou bé, tant que encara va col·laborar amb els darrers treballs de la teulada. Així, el pes del treball, el van portar els seus treballadors: Julián Pitarch, de Morella; Valentín Viñals, de Sorita i Fernando Manrique, de Bordón. Aproximadament, es van fer uns 18 viatges de tractor per a treure la runa; es van repassar els tres arcs de pedra; es van ficar uns 36 metres cúbics de formigó i unes 2.200 teules noves. També, una capa aïllant de poliuretano, més l'abraçadora de formigó i les bigues de bona fusta. Aprofitant aquesta gran espenta a la millora de l'ermita de Sant Marc, la brigada municipal va treballar també per canalitzar l'aigua subterrània que va en poca quantitat a la fonteta i van plantar arbres ací i en l'altra ermita de Sant Pere, màrtir.

Si passem al mes d'abril, pocs dies abans de les Rogatives de Sant

Cristòfol de la Todolella i la Mare de Déu de Gràcia, al campanar de l'ermita de la nostra Patrona, es va ficar la creu-gallet, que havia caigut a conseqüència del temps contrari. Això, va ser el dia 20 d'abril. Els treballs van ser pagats gràcies a una família cintoerrana, a la seua generositat. També, ací, es van fer millores als voltants de l'ermita: com realitzar un drenatge, per la part del campanar per a evitar les filtracions

de l'aigua, que passa quan plou en certa quantitat, cosa que fa temps que no ocorre. A més de rejuntar les pedres de tota la paret inferior de l'ermita.

Arribem ara al mes d'agost, al dia 3, perquè la Creu gòtica de pedra, del segle XV, restaurada a Cintorres -com ja es va comentar a l'Informatiu

Municipal de l'any passat- va ser col·locada a l'interior de la nostra Església Parroquial, protegida per una vitrina i al mateix temps, es va traure del campanar vell, l'antiga i primitiva pica de batejar -també de pedra- i que és anterior a l'actual Església. Seguidament, a la Plaça Nova, els encarregats van col·locar el peiró nou, còpia exacta de l'anterior. El dia 11 d'agost, per la vesprada, van vindre les autoritats actuals de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, com també la Sra. Directora del Patrimoni Històric Valencià, que en una breu visita, van inaugurar, oficialment, les dues creus o peirons. La gent del poble, reunida a l'interior de l'Església, van aplaudir les paraules de satisfacció pel treball ben fet i gestió del nostre Sr. Alcalde i del Sr. Conseller. El darrer dilluns de les Festes Majors, el dia 31 d'agost, per la nit, quan la processó de les atxes finalitzava, vam donar la volta al nou peiró de la Plaça Nova, per beneir-lo.

I només falta contar que el dilluns 12 d'octubre, com un cas excepcional, els cintoerrans no van acudir a l'ermita del Pilar (que també estava millorada per fora i per dins) perquè per primera vegada va vindre a Cintorres el nou Bisbe de la nostra Diòcesi de Tortosa, En Javier Salinas i Viñals, perquè va administrar el Sagrament de la Confirmació a dotze xics i xiques, fills del nostre poble. Els seus noms, són: Eloy, Macrina, David, Ana Merçé, Laura, Beti, Agustí, Alexis, Paula, Lorenzo i M. José. El Sr. Bisbe va poder veure una part del poble i admirar l'Església Parroquial, com també va animar els pares dels que es confirmaven, a seguir perseverant en el treball educatiu.

J.M.V.M.

JORNADES CULTURALS

Com ja és costum, uns dies abans de començar les festes, tenim les anomenades “**Jornades Culturals**”, unes jornades que ens serveixen per a “fer boca” i preparar-nos de valent per a les festes.

Aquest any han estat molt variades, començant el dijous deia 20 d'agost amb un sopar de “pa i porta” a càrrec dels majorals de Sant Antoni a la Plaça del Cap de la Vila i amb l'actuació de l'anomenada orquestra “Palancia”.

El divendres dia 21 pel matí es van obrir les escoles per poder veure les millores que s'han fet. A les 8 de la vesprada es va inaugurar la col·lecció museogràfica de la Casa Hospital i les exposicions de la Casa Sant Joan.

El dissabte dia 22 es va fer la festa dels jubilats i per la nit als porxes de l'Ajuntament va tindre lloc l'actuació del grup “Apo's”.

El diumenge dia 23 a les 12'30 es va fer al saló de l'Ajuntament la presentació dels treballs realitzats per a l'edició del llibre “Cinctorres”, amb la participació dels autors de l'obra. Per la nit, l'organització de l'Aplec va fer un sopar en agraïment a tota la gent que va col·laborar.

El dilluns dia 24 i com a preludi de les festes, es va obrir al públic la casa del “quartillo” on a les 11 de la nit va actuar la *Rondalla Cincorrana*, fent un petit, però emotiu, homenatge a Manuel

Gozalbo. Aquest any es va reincorporar a la rondalla Antonio Albalat i va fer el seu debut Sara, a tots els animem a continuar ja que, amb les seues melodies, fan que la nit de la rondalla siga una nit màgica per a tots.

La mateixa nit, en acabar l'actuació de la rondalla, va començar la festa a la piscina, on els més marxosos van xalar fins ben entrada la matinada.

El Certamen Literari d'aquest any va donar el següent resultat:

Categoria A

Accèsit 2n.

“*Los siete duendecillos*”
de Jennifer Pérez Eixarch.

Accèsit 1r.

“*El món de la fantasia*”
d'Irene Gisbert Villena.

1r. Premi

“*Los triángulos Mágicos*”
de Patricia Figols Folch.

Categoria B

Accèsit 2n.

“*Quina nit!*”
d'Elena Trullén Tamarit.

Accèsit 1r.

“*Quin Sant Antoni!*”
de Carles Ripollés García.

1r. Premi

“*El bufó*”
d'Albert Guardiola Querol.

Categoria C

2n. Premi

“*El barranc del Baci*”

de Lorenzo Boix Milián.

1r. Premi

“*El doble filo festivo*”
de Rubén Sánchez Rivera.

Donem les gràcies a tots els participants, felici-

1er. Premi Certamen de Pintura 1998
Títol: “Treballant al camp”.- Autor: Ernest Descals

tem als guanyadors i animem a tots a preparar noves històries per al proper any.

Quant al Certamen de Pintura, va tenir un nombre molt elevat de participants: concretament 25, amb uns quadres de diferents estils i tècniques, però tots molt bonics.

Els guanyadors van ser:

Accèsit

“*Pueblo*”

de Miguel Àngel Bosque.

1r. Premi

“*Treballant al camp*”

d'Ernest Descals Pujol.

Com sempre, volem agrair a tots la seua col·laboració, donar la enhorabona als guanyadors i desitjar que el nombre de participants siga el proper any encara més elevat.

Agraïm a totes les persones que han participat com a jurat, tant del Certamen Literari com del Certamen de Pintura, la seua desinteressada col·laboració.

Voldria destacar l'actuació de la nostra Coral Cincorrana, que el diumenge de les festes ens va deleitar a tots durant la missa major amb les seues veus, així com també ho va fer el dilluns amb el cant de comiat. Tenim al nostre poble una de les millors corals de les que han passat per ací. Ànim i endavant.

Tremedal Querol i Gasulla

CONCURS LITERARI

Categoria A: fins 11 anys

Categoria B: de 11 fins 14 anys

Categoria C: majors de 14

Los Triángulos Mágicos

per Patricia Figols Folch
1er. Premi - Categoria A

Había una vez unos niños que jugaban a la pelota, les llamaban Pablo, Ana y María. A Pablo se le fue la pelota y entró en una cueva, los niños la siguieron hasta llegar a una plaza en la que encontraron una fuente con un pez que hablaba.

- ¿Dónde vais, niños?- les dijo el pez.

- Seguimos la pelota que había entrado en la cueva y hemos llegado hasta aquí- Contestó María, la mayor.

- ¡La pelota ha desaparecido!- gritó Ana.

- Es verdad- dijo María.

Pablo fue a dar una vuelta a la placita y vio una pastelería y se quedó mirando un tarro de triángulos. Cuando llegaron María y Ana, también lo miraban y luego entraron.

- ¿Qué queréis?- les preguntó el dueño de la tienda.

- ¿Cuánto valen esos triángulos?- preguntó Ana.

- Tres sueños y un deseo- les contestó el tendero. Los niños se quedaron asombrados de lo que les había dicho y Ana sacó las monedas que llevaba para que cogiera lo que valía pero le apartó la mano y repitió: 3 sueños y un deseo. Ana comenzó a contar un sueño en el que era multimillonaria, un sueño en el que se perdía y un sueño en el que era un ladrón. Y su deseo fue saber para qué servían los triángulos mágicos. El tendero les contó que si te ponías uno en la mano e imaginabas como eran las personas de un cuento te convertías en ellas temporalmente. Cuando salieron fuera, María cogió uno y se lo puso en la mano. Entonces vio una doncella guapísima y se convirtió en ella. Luego se fueron hacia casa y al otro día fueron al colegio. Pablo se puso uno que tenía cuernos como los de una cabra y se convirtió en una cabra. Más tarde los probaron los otros niños. Cuando María iba a ponerse el triángulo encima de la palma de la mano lo cogió Juan y se lo puso y se convirtió en un lobo feroz. Entonces atacó a Ana pero le cayó el tarro de los triángulos y apareció de nuevo en la cueva. Ana entró gritando en la tienda.

- ¿Qué te ocurre?- le preguntó la pastelera.

- Juan se ha convertido en un lobo feroz- le dijo Ana -¿Cómo puedo ayudarle?.

La pastelera después de pensar un poco le contestó:

- Dándole sopa.

Ana se fue y dejaron sopa en la madri-guera, entonces Juan se volvió normal.

El món de la Fantasia

per Irene Gisbert Villena
1er. Accèsit - Categoria A

Hi havia una vegada un xiquet molt boniquet que li dien Guillermo.

Un dia Guillermo i la seu germana Mònica, van pujar a la muntanya més alta del poble.

Quan van arribar es van quedar bocabardats:

- Ai, ai, ai! Un cavall volador!

Com pot ser?

Mònica i Guillermo van pujar i els va portar al món de la fantasia.

Quan van arribar, el cavall els va ensenyar l'arc de Sant Martí i van viatjar per tots els seus colors. Van veure allò que cap altre xiquet podria trobar mai, si no tinguera molta imaginació.

Quan va arribar la nit, havien passat el dia més meravellós de tota la seua vida.

Conte contat, ja s'ha acabat. FI.

Los Siete Duendecillos

per Jennifer Pérez Eixarch
2n. Accèsit - Categoria A

Erase una vez siete duendecillos que se llamaban: Dogui, Foli, Tintín, Blat y Betoven. Vivían en una casita cerca de un bosque al lado de un río.

Dogui y Tintín eran los más traviesos de la familia, que nunca veían al peligro y los otros tres que se llamaban Foli, Blat y Blinqui eran los más grandes y siempre cuidaban de los más pequeños.

El papá Betoven era muy trabajador y tenía el oficio de carpintero y hacía las cosas para la casa como: sillas, mesas y otras cosas de la casa.

Su mamá hacía las cosas de la casa (cocinar..).

Un día que los papás se fueron de viaje a ver a un hermano suyo que estaba malito, los duendecillos aprovecharon para ir a pescar al río, pero los dos más traviesos que eran Dogui i Tintín se pusieron a jugar al escondite y se perdieron.

Los otros tres muy preocupados se pusieron a buscarlos.

No los encontraban y se pusieron a llorar. Entonces se fueron hacia casa y ya estaban los papás y entonces les dijeron lo que había pasado y el papá Betoven cogió una linterna y se fueron a buscarlos y venga llamarlos y no contestaban hasta que

por fin los encontraron metidos en una cueva helados de frío y con mucho miedo.

Y contentos de alegría se pusieron a saltar y a decir que nunca jamás se separarían de sus hermanitos y se fueron todos a casa. Y FUERON FELICES Y COMIERON PERDICES. FIN.

El Bufó

per Albert Guardiola Querol
1er. Premi - Categoria B

Era una vegada un petit poblet que tenia un castell on vivia el rei i la seua filla. El ferrer del poble tenia dos fills i desitjava que aprengueren algun ofici per a poder treballar per al rei.

Joan era el fill major i son pare sempre li deia: Joan, podries ser advocat i treballar per al rei. Però ell li contestava: No pare, no, jo vull ser bufó i, així, poder enamorar la seva filla.

- Però, Joan, sent bufó no aconseguiràs casar-te amb la bella filla del rei.

Encara així, Joan no canviava d'idea.

Els dies passaven i cada matí el pare li deia a Joan:

- Tu podries ser metge i curar el rei i la seva família.

Joan, malhumorat, contestava que volia ser bufó i enamorar la filla del rei.

Així passava el temps i, un dia, el pare, cansat de les tentines de Joan, li va explicar que en aquella casa no hi havia lloc per a un poca-solta com ell.

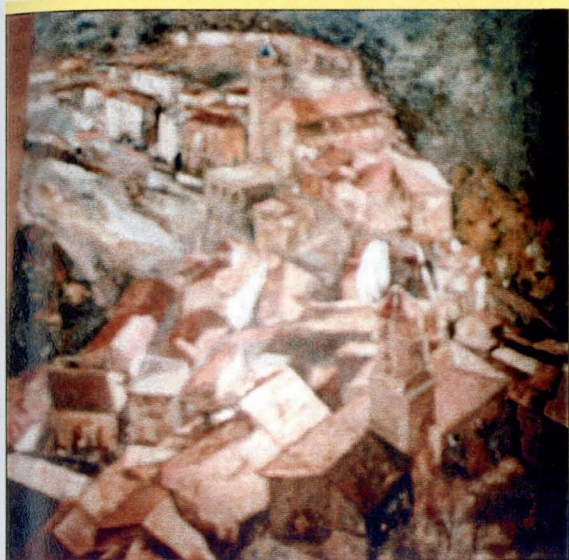
Al dia següent, en eixir el sol, Joan va marxar a la porta del castell del rei, però els guàrdies li van prohibir el pas. Ell no perdé l'esperança i es va quedar allí per un temps.

Una vegada de tantes va veure venir una carreta carregada de palla i va tenir una brillant idea, es posaria entre la palla i ningú no el veuria.

Quan ja va ser dins del castell, es va posar a fer jocs i va cridar l'atenció dels ajudants del rei. Aquest el va cridar i el va nomenar el seu primer bufó.

Una nit, mentre entretenia els servents del rei, la princesa el va veure i es va enamorar.

Per aquells dies s'anava a celebrar la boda de la princesa amb el metge del palau. Aquesta sortia a passejar amb el seu promès per anunciar la boda i va agarrar una forta malaltia que ningun metge sabia curar. Els dies passaven i la princeseta no millorava.

2n. Premi Certamen de Pintura 1998
Títol: "Pueblo".- Autor: Miguel A. Bosque

Un matí va arribar un missatge del dimoni dient que si volia veure curada la seva filla havia d'anar a una muntanya on seguien parlant.

El rei, preocupat, va accedir i es va posar en camí. L'acompanyaven ajudants del palau i també el bufó.

El dimoni, quan els veia anar, se'n reia perquè no els veia capaços de passar aquella prova.

Després d'uns dies van arribar a la muntanya i van preparar un gran banquet. El dimoni va explicar al rei que si aconseguien sortir-se'n de la prova quedaria tot com abans i la princesa sanaria, però si no aconseguien la prova, el dimoni es quedaria amb totes les riqueses del rei.

Al rei no li quedava cap altra solució i va accedir al pacte, però el dimoni reia, pensant que no aconseguirien eixir vius.

El dimoni va explicar la prova que consistia a passar un del homes del rei per una varra molt estreta que creuava de muntanya a muntanya, però no havia de fer amb tres carabasses i la fusta sols mantenia el pes d'un home amb dues carabasses.

Tots ho miraven espantats i amb molta temor de caure per aquell varranc i no poder tornar mai; el rei estava desesperat perquè veia que era impossible i que ho anava a perdre tot.

Els dimonis no paraven de riure i el rei per fi va donar una paraula, el que passava i esquerra viu es casaria amb la seva filla. Un criat ho va intentar però va caure. El rei ja no sabia què fer. Per fi, va eixir el bufó i va dir que ell passaria. Els dimonis no paraven de riure i de burlar-se'n.

El bufó agafà les tres carabasses i es posà en camí. Passava, passava i no queia, perquè va ser més llest que ningú. amb les carabasses va fer malabars i, així, només en

portava sempre dues a les mans perquè l'altra estava a l'aire. I així, tirant les carabasses a l'aire i agafant-ne només dues cada vegada, va aconseguir passar.

D'aquesta manera el rei va guanyar al dimoni i aquest desesperat, es va llançar pel cingle, seguit dels seus ajudants. El rei va tornar al castell i, en posar-se bona la princesa, es va casar amb el bufó.

Des d'aquell mateix dia el pare de Joan li deia al fill menut:

- Has de ser bufó.

Però el fill sempre li deia:
- No, pare, jo vull ser metge del rei.

Quin Sant Antoni!

per Carles Ripolles
1er. Accèsit - Categoria B

Ja és de dia, m'aixexo del llit, em poso la roba i em dispeno a anar cap al lloc on es realitzarà la foguera, ja que avui és 17 de gener, el dia de la festa de Sant Antoni, i dhe de construir junt amb la meua colla una petita cabana al costat de la gran, que serà cremada aproximadament a les dues de la nit junt amb la nostra. En sortir de casa ja sento les veus d'en Pere i en Pau que ja comencen a buscar branques i troncs per poder fer l'estructura. En Pere és un noi grassonet i alt, amb el cap una mica gran però amb un gran coeficient mental, mentre que en Pau és baixet, prim i no gaire llest.

Començo a córrer i els faig un crit. Es giren cap a mi i ens saludem mútuament en el moment que arriba en Jordi, un noi alt i fort amb ulleres. Pocs segons després arriba jo i ens posem ja a construir l'estructura de la cabana gràcies a què en Pere i en Pau havien aconseguit trobar el material necessari. En poca estona ja hi som tots i no ens és gaire difícil encara que ens costarà hores i hores de construir-la tota!!

Per poder començar a col·locar les herbes seques hem d'anar posant-les per baix i assegurant-les amb cordes i filferro, cosa que ens donarà molta feina. Ara, mentre uns col·loquen l'herba, un grup de quatre persones van a buscar un parell d'escales per poder acabar la cabana per la part de dalt. Prop de les set del vespre, ja l'hem acabada i només cal col·locar les cordes que acabaran de subjectar els trossos d'herba que han quedat solts.

Tots estem impacients esperant el

moment en què s'encendran les dues fogueres. Avui hem realitzat un magnífic treball i espero que ens ho passem molt bé perquè en aquesta festa hi hem posat molt d'entusiasme.

Ara, per no perdre un moment, de la nostra presència, la magnífica cabana, ja ens havíem agafat el berenar en acabat de dinar, per poder gaudir de l'entrepà amb els amics. Crec que aquestes tres hores que queden se'ns faran prou llargues per a aconseguir desesparar-nos, ja que encara que matem el temps fent els típics jocs, al final ens cansarem d'impaciència.

A la fi ja són les dues de la nit, l'hora d'encendre la cabana i, pensant-ho bé, el temps ha passat més ràpid del que m'esperava i estic content que hagi estat així. Em dirigeixo cap a ella i l'encenc. pren molt ràpid ja que minuts abans les persones grans han tingut l'amabilitat de ruixar-la amb gasolina o gasoil, perquè, si he de dir la veritat, no sé ben bé el que era.

Ja ho estem celebrant, i jo comento que si podríem passar per dins de la cabana encesa, com fan a la gran, però em fan raonar que és un perill i jo ho entenc, quan en Joan, un noi molt cregut i xuleta, diu que es deixin estar de bajanades, perquè no li impediran que passi. No hi podem fer res, perquè abans d'acabar la frase ja es dirigeix en direcció a la cabana i el deixen estar per inútil. No ho pensa dues vegades i es fica dins la cabana, però per mala sort peten els cabirons i les branques que aguantaven l'estructura i li cau al damunt. Tots, desconcertats i nerviosos, anem cap al lloc del succés i dues persones més van a cridar als bombers. no triguen gaire a extingir les flames i a treure el nen amb unes quentes moradures i cremades, que possiblement li serviran d'experiència i escarment. El porten a l'hospital.

Avui dia 19 surt de l'hospital després d'estar dos intensos dies de nerviosisme per a nosaltres.

Al cap i a la fi no li ha passat res i tots nosaltres, en saber la notícia, ens posem molt contents i ho celebrem. Ell, en el mateix moment en què ens veu, li noto que està avergonyit pel fet.

Tot ha acabat bé i ens ho hem passat molt bé, descartant el fet de la cabana, és clar.

Quina Nit!

per Elena Trullén Tamarit
2n. Accèsit - Categoria B

Ha passat fa molt de temps des d'aquell estiu. Van ser tres mesos molt llargs i plens de diversió, jocs al camp i carreres a la platja. Vaig passar l'estiu com he passat tots els altres, al poble dels meus avis. És un poblet

no molt gran ni molt petit, que està prop de la platja, però també té unes boniques muntanyes on m'agradava molt anar.

Aquell estiu, jo tenia setze anys, igual que la majoria dels meus amics i, encara que com ja us he dit va ser un estiu ple de diversió i bons moments, el que recorde amb més exactitud és aquella nit que vaig passar amb els meus amics al cementiri.

Crec que abans de contar-vos tota la història serà millor que us parli dels meus amics i que em presente jo mateixa. El meu nom és Yara, aquell estiu tenia setze anys i estava disposada a divertir-me i provar coses noves. Tinc un munt d'amics i em diverteixo molt amb tots ells. Ara us els presentaré: Núria és divertida. Cristina tenia quinze anys, és molt intel·ligent, però també molt simpàtica. Alba és la seva millor amiga, aquell estiu tenia setze anys, igual que jo. Carles i Emili tenen disset i divuit anys, estan bojos per totes les coses relacionades amb el terror i podria dir-se que ells ens van ficar en aquell embolic. I, per últim, Albert i Pau, que tenien setze i disset anys i estan bojos per la música.

Tot comença una vesprada com qualsevol altra, tots els amics estavem a casa d'Albert mirant una pel·lícula de terror. Quan s'acabà, Carles ens va dir que li agradaria molt fer espiritisme. A Emili li sembla una idea genial, i finalment, ens van convèncer a tots que aquella mateixa nit anéssim al cementiri del poble per intentar connectar amb les persones que allí estaven soterrades.

En un moment van anar a una tenda de la ciutat veïna, en la qual venien coses relacionades amb la bruixeria, per comprar el material necessari per a la sessió d'aquella nit. A l'entrada de la botiga hi havia un cartell de fusta vella que deia, amb unes lletres fantasmagòriques, *Material per a màgia blanca, negra i tot tipus d'encanteris*. Entràrem, alguns un poc esglaiats, i vam comprar tot el material necessari. Quan ens n'anàvem, la botiguera, que tenia un aspecte un poc estrany, amb un vestit llarg fins als peus i uns cabells llarguíssims d'un color

roig molt fort, quasi negre, ens pregunta si volíem fer espiritisme i ens advertí que era molt perillós, però nosaltres continuàrem volent fer-ne.

A qu e l l a mateixa nit tots anàrem al cementiri. Jo estava molt espantada, però tractava que

ningú ho notés. Una volta tots estaven asseguts en cercle amb un dit damunt del got, Carles que era "l'expert en fenòmens paranormals", pronuncià les paraules per a obrir la sessió, però abans que el got es mogués, sonà un tro, tots ens sobresaltàrem i després ringuérem pensant que era una coincidència, però, de sobte, sonaren unes notes de piano i un crit esgarrifador. Tots ens alçàrem i vam córrer en direcció a la porta del cementiri, però la vam trobar tancada.

El soroll d'un esgarrifador s'acostava a nosaltres, acompanyat d'uns crits fantasmals. Tots vam córrer en una altra direcció, aquells crits s'apropaven a nosaltres cada volta més de pressa. De sobte ens topàrem amb la capella del cementiri, tots entràrem ràpidament i falcàrem la porta.

Aquells terribles sorolls continuaven acostant-se. Per una de les vidrieres de l'església es veien les branques seques d'un gran arbre, que, de sobte, començaren a menejar-se ràpidament. Sentíem com algú o quelcom tractava d'obrir la porta i esgarrapava les parets. Però de cop tots els sorolls cesaren, únicament se sentia un goteig: *plop, plop, plop,...*

Vaig aprofitar la calma per mirar als meus amics, Cristina i Alba ploraven, i Núria, Emili i jo mateixa a penes podíem aguantar les ganes de fer-ho; Carles i Emili sempre havien seguit molt valents, a qu e l l a

era la primera vegada que els veia tremolar, i Pau no parava de mirar a totes les direccions, com si esperara que passés alguna cosa.

Com que ja no hi havia sorolls excepte aquell goteig, decidírem eixir. Escrit en una de les parets de la capella deia amb lletres roges que gotejaven fent aquell soroll: *Prepareu-vos per a morir*. Tots vam eixir corrent, encara que no sabíem on anar. Tornaren a sonar les notes del piano i unes passes, cada volta més ràpides, s'apropaven a nosaltres, però, de sobte, vam sentir un soroll sec, com si alguna cosa hagués caigut a terra, tots aquells sorolls s'aturaren i algú reprimit un crit.

Albert digué: *Això no són sorolls de fantasmes, anem a veure que passa*. I abans que ningú pogués respondre va córrer en la direcció d'on havia vingut el soroll. Tots el vam seguir, i unes passes i una respiració fatigada s'allunyaven ràpidament de nosaltres, de forma que ens vam dividir en dos grups: Núria, Carles, Pau i jo vam seguir aquells sorolls i la resta anaren a la porta del cementiri, per evitar que se n'anés d'allí.

La vam seguir tant de pressa com poguérem, ara podíem veure la silueta d'una dona que corria desesperadament, anava en direcció a la porta del cementiri. Finalment es topà amb el grup que l'esperava a l'entrada. Ells l'agafaren, els seus llargs cabells li tapaven la cara. Vam veure que a les mans tenia un casset, Núria l'engegà i tots poguerem sentir uns crits fantasmals i unes notes de piano. Pau li apartà els cabells de la cara i tots van veure amb sorpresa el rostret de la botiguera que ens vengué tot el material per fer espiritisme.

La vam portar a la policia preguntant-nos per què havia fet tot això. Els explicàrem tota la història i, uns dies més tard, ens van telefonar i ens explicàrem que feia uns mesos que la botiguera s'havia escapat d'un psiquiàtric on estava tancada per

haver fet coses d'aquest tipus, a més a més, ens digueren que solia matar les seves víctimes.

El doble filo festivo

per Rubén Sánchez Rivera
1er. Premi - Categoría C

"El espectáculo taurino me parece estéticamente admirable y socialmente lamentable". - Ramón Gómez de la Serna.

La noche cernió su oscuro manto y la plaza se abarrotó de gente: el pueblo estaba en fiestas. Las barreras lo cubrían todo con su esbeltez infranqueable y un camión agropecuario y destartado se aproximó renqueante. La multitud lo aclamaba vociferando a cada maniobra.

Al fin, los pestillos cedieron y el cajón azul tocó tierra al tiempo que sus escasas aberturas enmarcaban la pestilencia sudorosa que producía el temor de la bestia allí confirmada. Al compás de aquella esperpéntica ceremonia se iban encendiendo paulatinamente los deslumbrantes focos de los muchos videoaficionados que acudían en tropel con

sus equipos deficitarios para llevarse un pequeño souvenir visual a casa, un pequeño trozo de la fiesta rural tan en contraste con su apocada y rutinaria vida urbana. Tras un par de maniobras chirriantes y desgarradoras, las ridículas y cobrizas ruedas del cajón se hallaron en posición y al acabar de colocar las ruedas, sonó el tercer cohete, al tiempo que se abría la puerta del cajón y el astado salía despendolado disfrutando sus dos últimos metros de libertad. Cuando su frente plena de rizos y bucles arremolinados chocó contra la seca madera del firme "cabiró d'embolar" intentó enroscar su furia alrededor del palo, pero una lluvia de manos anegó los pozos de su preponderancia: sólo pudo berrear.

Los hábitos nebulosos que emanaban sus mugidos parecían navajas que rasgaran las entrañas de la noche y la quietud. Acto seguido le pusieron un ancho collar de campanitas y lo coronaron con dos bolas alquitranadas afincadas en su poderosa y

astillada cornamenta. Entonces fue el momento de que empezara el espectáculo, al tiempo que un hombre posaba una batuta en llamas sobre las dos bolas como si ordenase que diera comienzo una trágica sinfonía, otra persona cortó la cuerda dejando al toro en su decrepitud candente.

Estaba libre, pero sometido al yugo de su propia impotencia, sometido al coro de burlonas miradas que le voceaban anónimas y cobardes desde la barrera. Intentó coger a uno, a dos, a tres, así hasta que se hartó porque no pudo y cuando su ánimo se desinfló, empezó a sentirse realmente inti-

midado, constreñido, apocado.... Entonces llegó el final: las bolas se apagaron y el toro seguía emanando vapores por su frente. Estaba tan cansado que se dejó coger fácilmente pensando que podría descansar pero no se le pasó por la cabeza que habría de sonreírle la muerte. Si, la muerte, esa sonrisa fría y sarcástica que te depara la vida cuando te abandona, esa mueca negra y contundente que señala la caída del telón al final de la obra, la guadaña que a todos nos iguala.... Cuando el matarife lo apuntilló, el toro cayó al suelo, aunque fue por el dolor ya que había fallado y seguía vivo. A continuación le abrieron en canal por el esternón y el toro berreaba y berreaba en una lucha agonizante con la muerte. Sus ojos se fijaron en un punto infinito y pronto los cubrió con una cortina de lágrimas, un último suspiro y una última pregunta: ¿Por qué?. Sus mugidos cada vez eran más trágicos, más negros y más graves y su vida era un girón carnosos pendiente de un brillante cuchillo acerado...

El barranc del Baci

per Lorenzo Boix Milian
2n. Premi - Categoría C

Hi havia una vegada una colla de nois que es deien Lluís, Toni, Ivan, Pau i Miguel. Un dia que havia pegat una trona molt forta, van decidir d'anar a buscar caragols per aquest barranc, ja que el pare d'Ivan els havia dit que per allí n'hi havia molts.

Quan estaven per meitat barranc van veure que la barrancada havia fet un forat molt gran, per la mida només podia entrar-hi Ivan, que era el més petit de tots, però ell tenia molta por a la foscor, a més tenia por que hi hagués entrat l'aigua del barranc, i ell no sabia nadar.

Però en aquell moment a Miguel se li va ocórrer una gran idea, va dir:

- Com que el meu pare és obrer, anirem i agafarem unes pales i farem més gran perquè puguem entrar tots.

Tota la colla va anar a buscar les pales i unes piles per a poder veure al fons de la cova. Quan va arribar al lloc on era la cova ja era pràcticament de nit fosc. Millor! Així, si trobaven alguna cosa millor del que es pensaven, la podrien

amagar fàcilment sense que ningú els viera. Així que es van posar a la faena. Quan van entrar, van descobrir que es tractava només d'una cova que uns taus havien fet. Llavors les seues esperances es van acabar. Però Pau i Lluís, que eren els més valents, van decidir tirar endavant, mentre que els altres dos nois es quedaren a fora esperant. Es feia l'hora de sopar i no trobaven res. Estaven xops perquè l'aigua els arribava fins a la cintura i ja es cansaven, quan, de sobte, una llum els va cridar l'atenció. Van anar fins allí i van descobrir que la llum provenia del cotxe del llumener del poble que estava al repetidor. Havien arribat molt lluny però valia la pena, allí van trobar una bossa plena de moneder d'or que havien amagat els bandolers a la guerra. Després els ho van dir als altres i, a l'endemà, les van portar a l'ajuntament. Allí els van donar les gràcies i els van donar una recompensa amb la qual van comprar menjar i materials per al seu garito. Van estar una setmana treballant i, a la fi, el diumenge pogueren fer la inauguració, a la qual van invitar tota la gent del poble.

LES COVES i ELS SEUS NOMS

LES COVES

En un terme muntanyenc com el de Cincorres, la presència de coves és clara i abundant. La seua manera d'aparèixer a la toponímia és diversa. Els noms apelatius més corrents són: *cova, balma, avenc, covarxo, forat, corralissa*.

Apareixen documentades des de l'Edat Mitja, encara que algunes no sabem a quina realitat actual assenyalen.

L'ús que tradicionalment s'ha donat a les coves és divers. Cal dir, però, que avui estan practicament totes abandonades. Les coves s'han emprat com:

- Cavitat-Mas.
- Amagatalls ramaders (protecció contra tronades, asses- ters).
- Amagatalls en èpoques de guerres.
- Amagatalls de lladres i roders.
- Refugi de perseguits (maquis).
- Cavitats sepulcral.
- Mines.

ELS NOMS

Les coves del Mas de Collet o del Coscollar són *balmes* de molt poca profunditat (3-4 metres), menor alçària (2 metres màxim a la boca) però de gran extensió al marge esquerre de la **Rambla de Cellumbres**, davall mateix d'**El Coscollar**. Han servit de corral circumstancial per al bestiar com ho demostren les parets que s'han fet en la part exterior per a tancar-les. Durant la Guerra Civil, quan el front es va arribar a Cincorres, molta gent que fugia dels bombardejos de l'aviació, és va refugiar a les coves on encara queda alguna inscripció a la roca que dona testimoniatge. El nom de les coves li ve de la proximitat als dos masos.

Seguint un poc avall per la Rambla de Cellumbres, al marge dret i a la mateixa voltassa, ja al terme de Castellfort, però ben visibles des de la banda cincorrana, es troben **les Coves del Mas de Guardiola**. Més curtes i petites, però amb igual ús, tenen el nom del mas proper de Guardiola.

La Cova de la Mantega, històricament de *na Mantega*, es forma a un salt del Barranc de la Torrassa. Una gran paret de roca, amb infinitat de taques negres de l'aigua que va xumant des de dalt filtrant-se per mil forats increïbles. Al peu de la roca es forma una balma menuda. Aquesta balma s'ha emprat pels masovers del voltant com un refugi momentani per al bestiar.

La *Cova de na Mantega* apareix a la documentació medieval ja. Na Mantega seria alguna propietària rural. Com que el nom femení Mantega va desaparèixer, en algun moment va ser substituït per la "mantega", aliment que té molt poca relació amb el lloc.

La Cova dels Ranxeros. Al bago del mateix nom, al marge mitger entre Els Bassis i el Maset del Camarero, es forma un racó al cingle que s'ha emprat de corral al llarg del temps. La família dels Ranxeros han estat propietaris del bago.

Les Sitjasses. Una sitja és un clot profund a la terra. A l'exterior apareix únicament l'entrada. Si el clot és de molta extensió i grandària el seu nom va en augmentatiu "sitjassa".

Després de travessar el **Pla Severa**, contra l'inici del **Solà de la Mestra**, una mica tombant cap a l'ombria es troben **Les Sitjasses**.

Els cincorrans hem oblidat la paraula i el seu significat. Per això quan algú diu **Les Coves de l'ombria de les Sitjasses**, hem de saber que estem dient coves dos vegades. Convindria, per tal de respectar la història, nomenar les coves amb l'únic nom de **Les Sitjasses**, sense haver de posar-li al davant el nom coves. Crida l'atenció que el nom apareix sempre en plural. Segurament hi haurà més "sitges" pels voltants. Algunes plantades de pins poden haver patit les seues entrades.

El Forat de l'Alvenc. Pujant pel **Barranc de Gallofa**, a la vora esquerra, davant d'una tirallonga de rotes ermes, es troba **el Forat de l'Alvenc**. És una cavitat amb una boca petita que descendeix quasi verticalment i que les mil pedres que s'han tirat al seu si, impedeixen saber com és. Circulen diverses històries sobre la seua profunditat i iextensió, com passa amb la majoria de les coves.

"Alvenc" té un significat molt semblant a "sitja", és un forat, un clot ("El forat del Forat"). En un moment de la història, es va perdre el significat d'alvenc, i es va creure que era algun nom específic del forat. Alhora es va fer una altra transformació i alguns van voler veure dins el nom, la paraula "vent". El topònim ha arribat avui a una pronunciació un tant astròlica: *El Forat de l'Alvent*.

Els Forats Negres. A la Roca Parda. L'adjectiu "negre" apareix com a conseqüència del color que prenen les parets per les filtracions d'aigua.

El Covarxo. Petita balma per a refugi d'animal o persones. En tenim dos de covarxos. El primer i més antic **El Covarxo (el Mas Nou)**. Abans de l'existència del mas actual hi havia una cova escarbada pels temps i les persones davall del cingle. El nom d'**El covarxo** des del segle XIV per a anomenar el lloc i tota la **Solana del Covarxo**.

El segon "covarxo" està al marge mitger del terme de Cincorres amb el d'El Forcall, damunt de la Torre Meleciana. Presenta la mateixa forma i va ser emprat durant molt de temps com a descansador de la Rogativa que els masovers de la Dena de la Vespa feien, a les primeries de maig, a Sant Cristòfol de la Saranyana.

PER QUÈ SÓN BLAVES LES MUNTANYES?

Per què són blaves les muntanyes? Blaves, en un capvespre de tardor i contemplades des de la talaia de la Creu del Gelat. Per què el vent fa saltar l'espruna que encén l'horitzó del mont Bovalar, amb rojos i taronges d'un sol que se'n va? Per què, quan la nit està a punt d'iniciar el surcicle, les siluetes de les cases i del campanar es tornen negres i se'ls perfila una aura moradença, finíssima?

De ben segur que les lleis de la Física ens donarien una resposta, com: que el color no és una propietat dels objectes, sinó un fenomen resultant de la interacció de la llum amb la retina... I ja posats, si ens fixàrem en les característiques de la llum: to, puresa, brillantor, podríem explicar millor els matisos físics de la visió del color. Però bé em sembla que les preguntes anteriors responen a aquelles figures que la poètica anomana "interrogacions retòriques", aquelles que no esperen una contestació determinada; sols volen donar èmfasi a unes determinades imatges que integren el nostre paisatge anímic.

Els qui som criats a poble hem tingut l'oportunitat de créixer en la companyia directa dels colors de les estacions, de les parts del dia... En definitiva, de les tonalitats dels cicles que harmonitzen la visió de les coses. I d'una manera, molts camins involuntària, no ens costa d'imaginar un matí blau de maig, quen verdegem els marges del camí de Sant Cristòfol i, xarrant xarrant, xafem una mata de timonet que ens alligona amb la seua flaire benigna. O

també, un migdia d'agost groc, tornant pel camí del Bassi, les cigales bojes cantant la calitja d'un sol amb una "obstinada justícia". Així com aquelles vesprades de tardor amb un cel gris esmerilat, que contrasta amb les tonalitats càlides de les roges cerveres i els roures amarronats. Per arribar a una nit d'hivern, negra i vellutada, amb una lluna mora que, amb extremada lluïssor, talla les paraules com el gebre de gener.

Els colors varien com la mobilitat relativa de l'espai i del temps. Per això, les possibilitats són infinites: arbres negres, cases grises, roses balves, ermites verdes, reixes grogues, aigües roges, cabells blancs... Tot és possible en el seu estat de canvi. Els components que incideixen en la percepció del color ens proporcionen un ventall de matisos cromàtics molt divers, ventall alhora anímic, que té el poder de mutar segons com sentim la realitat. Cal tindre en compte que, en l'art de la pintura, sempre ha ocupat un lloc rellevant la manera com s'ha entès i utilitzat el color.

Potser per totes aquestes qüestions, puguem entendre que el color no siga una qualitat dels objectes i, així, als factors purament fisiològics, se n'afigen d'altres intensament emotius i estètics que ens podrien donar resposta al perquè del to blavenc de les muntanyes d'un crepuscle de tardor.

Teresa Camañes i Gasulla

DE LA SOLITUD AL SOROLL

Tots percebem el canvi del silenci i la solitud del dies curts d'hivern al soroll de la vida al carrer dels dies llargs d'estiu. Si l'any passat vaig parlar de les sensacions que em provocava la primera situació, enguany tractaré l'antítesi: el temps de soroll.

Tot i que la manca de soroll pels carrers solitaris em produeix sensacions positives, com per exemple, pau, tranquil·litat, equilibri i l'espai necessari per a la reflexió (no com el brogit de la societat moderna, que ofega el meu esperit), alhora no deixen de fer-me sentir nostàlgia, en veure al poble tantes portes tancades per l'èxode dels cinc-

que van vindre de tot arreu que els carrers pareixien un mar humà. És tan formosa aquesta etapa de la vida que el món es presenta com una espècie de paradís per a la joventut. Aquells dies convertiren el paviment en un paisatge primaveral. La vanitat, els afalacs, el desig d'agradar, tot és fascinant als ulls dels jòvens. Per a ells el món és com si fóra recent creat, una prada verdejant de belles flors. La il·lusió floreix en qualsevol part d'aquest cautivador edèn.

Sí, vam veure una alegria organitzada, i tot gràcies a l'esforç dels membres de la comissió, que van realitzar un treball digne d'elogi, i a tot un poble que es va unir per a poder dur-ho a terme. Sempre guardarem un bonic record d'un Cincorres amb una efervescència esclatant.

Tot just acabada aquesta festa, ja vam entrar en el mes de retrobament per excel·lència, l'agost. Qui gaudeix de la tranquil·litat de tot l'any, aquests dies reviscola i, a que ve de fora, en recuperar la petita pàtria, el seu llenguatge sempre és exultant. Cincorres està alegre i una lleugera brisa va travessant cantonades i carrers, contagiando a tots d'aquest goig irreprimible.

Algunes persones del nostre poble tenen una vitalitat admirable. Quan més s'aprofundeix en aquesta vitalitat, més acusada es revela la personalitat de cadascú. en innumbrables ocasions, aquesta gent n'és una demostració.

A finals d'aquest mes d'agost culmina el parèntesi estiuenc amb la celebració de les festes patronals que, gràcies a la Comissió de Festes, a l'Ajuntament, als Quintos..., s'organitzen actes per a tots els gusts i edats.

M'agradaria destacar els actes litúrgics en honor a la Mare de Déu de Gràcia que, personalment, visc amb un sentiment arrelat. Caldria indicar la solemnitat de les funcions religioses, per exemple, la missa de TE DEUM LAUDAMUS i el motet OH, SALUTARIS! de Perosi. No puc deixar de citar cants -perquè cantar ens agrada als cincorrens- i així, la pregària ¡OH, VIRGEN DE GRACIA!, els GOJOS solemnes, el cant de comiat MADRE DIVINA ens fan sentir units com si fórem una sola veu. Aquest any s'estrenaren dos motets més HAEC EST DIES i BONE PASTOR, tots compostos pel beat J.M.Peris, il·lustre cincorren i músic excepcional que va saber plasmar tota la seua espiritualitat profunda en el pentagrama. El ressò d'aquestes notes penetra en els plecs més amagats del nostre cor.

De ben segur que es podrien esmentar altres actes importants de les festes: exposicions, actuacions, bous,... però cadascú viu aquests dies segons l'edat i les inquietuds.

A primers de setembre, havent passat les festes, va minvant el soroll, primer, en sec; després, poc a poc, i comença de bell nou l'amable solitud.

Pilar Gasulla i Querol

torrans que van emigrar a les ciutats ja fa uns anys. I és per aquest motiu que, a l'estiu, quan vénen i s'obren una altra vegada aquestes portes, la població s'ompli de vida.

En aquesta temporada tot és palpitant d'alegria. La llum que projecta el cel blau fa eixir la gent de casa, i la conversa, el passeig, el retrobament són una necessitat.

La coincidència d'aquesta època amb el període de vacances fa retornar els cincorrens absents a les seues arrels i a aquell raconet de passat que manté la seua identitat.

Enguany aquesta concentració va produir-se més prompte, amb motiu de la celebració del XXI Aplec dels Ports, que va reunir a una quantitat de gent del tot impensable per a un petit poble de muntanya.

De totes les activitats que es van dur a terme, m'agradaria destacar l'acte de presentació, el guió del qual fou escrit per Ferran Guardiola i protagonitzat per un grup de jòvens. Es van anar convocant les persones que representaven els diversos oficis i situacions que, en l'evolució del poble, han tingut rellevància al llarg d'aquest segle. Cada grup duia una peça de tela dels colors de la senyera. A mesura que anaven ordenant cada una de les barres de l'esmentada senyera, parlaven de la història, de l'idioma i dels costums cincorrens, relatant tota la importància que havien tingut per als nostres avantpassats. Va resultar tremedament emotiu.

Del 24 al 26 de juliol, va ser tanta la quantitat de jòvens

PLANTAS MÁGICAS

AVELLANO (*Hamamelis Virginica*)

Planta llamada por el nombre vulgar *Avellano de la hechicera*, tiene muchas aplicaciones terapéuticas. Una de las propiedades es la de ser antihemorroidal.

POMADA

100 grs. de manteca sin sal, 10 grs. tintura de avellano.

Todo esto se introduce en un mortero.

Uso: 3 aplicaciones al día.

TINTURA

100 grs. de alcohol 90°, 20 grs. de trocitos de avellano (corteza y hojas frescas).

Téngase 20 días en maceración, filtrese y envásese.

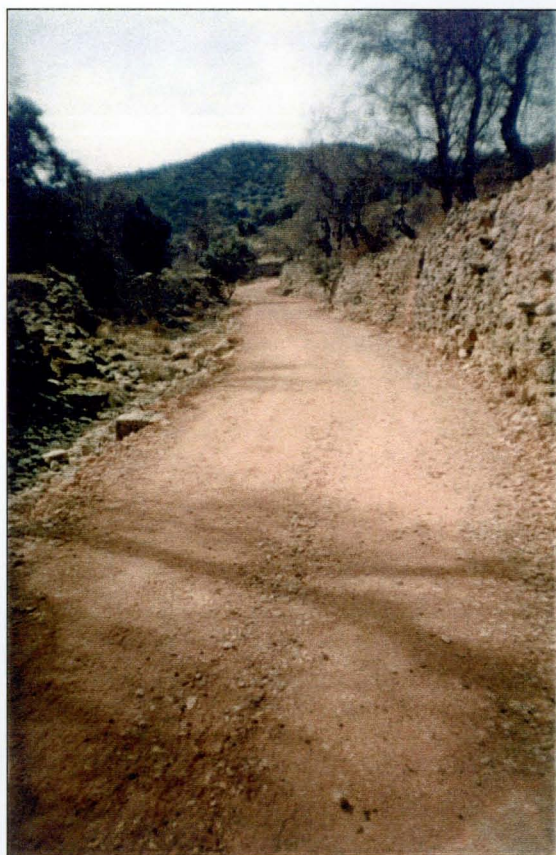
BOTÁNICA OCULTA

La varita adivinatoria se hace de *avellano silvestre*, cortando una rama a la salida del sol, cualquier día del mes de junio.

La manera de servirte de esta varita es la siguiente:

Se coge una rama ahorquillada de avellano, de pie y medio de longitud, del grueso de un dedo y que no tenga más de un año.

Se toma por los extremos, uno en cada mano, sin apretar. Entonces se anda despacio por los parajes donde se supone que hay agua, metales, o dinero escondido.

Treballs Medioambientals

AL LORO

Este año quisiera hablar de la gran contaminación que estamos sufriendo sin darnos cuenta y sin que nadie nos informe de los males que nos puedan causar y nos causan.

El problema es el gas ozono que tenemos encima, sin que nadie se responsabilice de ello.

Sin saber quien lo causa..... Aunque todo el mundo lo sabe pero nos sentimos impotentes ante tanto poder que nos ata de pies y manos.

El caso es que los conejillos de indias somos nosotros.

La cuestión es que pusieron unos medidores de contaminación, aunque nadie de la gente de a pie sabe las medidas diarias, y los que lo saben no ponen ningún remedio para lo que sucede.

La cosa es grave, pues un día llegaron a decir en la radio que los abuelos y los niños no salieran a la calle en unas determinadas horas, a causa del nivel de contaminación. Eso me parece tan demencial que no puedo creer que nadie le importe, toda la gente que vive en esta comarca, que se supone que al estar rodeados de pinares, deberían respirar aire puro.

Estos bosques no pueden decir nada, pero están sufriendo más que los mismos humanos. Pero hay que tener claro que si los montes desaparecen, desaparecemos nosotros.

También sabemos que los niveles de contaminación según la CEE permitidos para el humano se superan más a menudo de lo que quisieramos, pero el nivel permitido para las plantas se está superando constantemente.

Si nosotros no luchamos por nuestros bosques, ¿quién lo hará?

La cuestión es que hay que pedir responsabilidades a quien corresponda.

Lo normal sería que nuestros representantes tanto de nuestros ayuntamientos como nuestro gobierno, a los cuales votamos para que nos representen, su deber sería defendernos, porque para algo se les elige.

Todo esto lo agrava el problema de la sequía, que mi opinión particular es que esta contaminación nos está influyendo en la falta de lluvia, pues parece que no deja que las nubes se descarguen.

Total que estamos metidos en una rueda que nos afecta a todos y nos destruirá a todos, si no hacemos algo para remediarlo.

Todo lo escrito es una opinión muy personal.

ROSA

FOTOS PER AL RECORD

Xiquets d'escola
cap als anys '15

D'esquerra a dreta i de dalt a baix:

Primera filera: 2^a.- Carme Monserrat.
4^a.- Natividad Gasulla. 5^a.- Asunción de Moles. 7^a.- Isabel Escuder. 8^a.- María Escuder. 9^a.- Josefina del Pio. *Segona filera:* 3^a.- Carmen Abilian. 9^a.- Gracia Escuder. *Tercera filera:* 2^a.- Manuela de Paulino. 3^a.- Dolores Querol. 4^a.- Carmen Ferreres. 5^a.- Carmen Climen. 6^a.- Joaquina Guardiola. 8^a.- Felicidad Ferreres. *Quarta filera:* 5^a.- Amparo Climent. 7^a.- Carmen Ferreres.

Foto facilitada per Asunción Moles.
Identificació feta per Asunción Moles, Asunción Martí, Manuela Querol i Leonor Artola.

D'esquerra a dreta i de dalt a baix:

Primera filera: 1er.ó 5é.- Manuel Julian. 2°.- Manuel Martí. 3er.- José de Caseta. 4°.- Manuel Salvador "Rague". 6^é.- Vicent de Sanxo. 9^é.- Elias Querol. *Segona filera:* 3er.- Clemente Giner, 5^é.- "Ramoncico", 6^é.- Manuel de "Ullets". 8^é.- Miguelet de Tort. 10na.- Mari Carmen Querol. *Tercera filera:* 3er.- el del "ferrer vençut". penúltima abans de la mestra.- Victòria Martí. *Quarta filera:* 2°.- Manuel Bordás "ferrer". 4°.- Paco Carceller "Parrero". 5^é.- El de "punyela". 6^é.- Manuel Querol. 10na.- Elisa Segura. Última.- Filomena Milián. *Cinquena filera:* 4^a.- "Maquineta".

Foto facilitada per Manuel Salvador "Rague".
Identificació feta per Manuel Martí de "Guillermo".

Xiquets d'escola
cap a finals dels
anys '20

Xiquets d'escola
cap a l'any '40

D'esquerra a dreta i de
dalt a baix:

Primera filera:
Celestina Querol,
Doña Pura. *Segona
filera:* Angles Climent,
Leonor Pitarch, Ursula
Casnova, Enriqueta
Querol Victoria

Mampel, Emérita Guardila, Angeles Fisbert, Mª Gràcia Figols, Montserrat Ferrer, Manuel Querol, Victòria Guardiola. *Tercera filera:* Salvador Escuder, Juan Borrás, Samuel Pitarch, Gabriel Salvador, Joseret de Tàrsila, Marquitos de La Mata, Roberto Deusdad, Leonila Sorolla, Adelina Borrás, Felisa Marín, Amparo Bordás, Vicenta Vives. *Quarta filera:* Hipólito Querol, Daniel de José Ramón, Manuel Ortí, José Meseguer, Pedro Artola, José García, Arcadi Carceller, Joaquín Querol, fill de don Vicent, Vito Martí, Vicent Deusdad, Montserrat Fígols, Pilar Ferrer, Luisa Julián. *Cinquena filera:* Pepito de Sarratella, Paco Vives, Victòria Tosca, Victòria Milián, Josefina Ibáñez, Conxita Ibáñez, Vicente Ramón de doña Conchita, Josefina Deusdad, fill de don Vicent, Pilar Fígols, Felicidad Boix.

La foto ha estat facilitada per Manuela Querol. La identificació ha esta feta per ella mateixa.

Xiquets
d'escola
cap a l'any '64

D'esquerra a dreta i
de dalt a baix:

Primera filera:
Doña Dorita,

Angel Gisbert, Miguel Mestre, Rafa Ferreres, José Ramón Giner, Amador Ripollés, Angel Ramón Pascual, Francisco Artola, José Angel Deusdad, José Manuel Gisbert. *Segona filera:* Jesús Querol, José Ramón Sorribes, "Carrascull", Purita Querol, Sara Artola, Mª Dolores Querol, Pepita Milián, Pilarín Querol, Manolita Segura, Milagros Albalat, Mª Jesús Ferrer, Enriqueta Tena. *Tercera filera:* Mª Carmen Sorolla, Susana Carceller, Alba Climent, Migue Conesa, Mª Victoria Guardiola, Mª Gracia Borrás, Cristobalina Querol, Mª José Jacques, Raquel Bono, Diana Artola, Mª Pilar Gisbert, Mª Isabel Mestre. *Quarta filera:* Ignacio Isla, Juan Tomás Camañes, Eulogio Tena, Antonio García.

CHUCHERÍAS

Espanya es uno de los países con mayor esperanza de vida. Este hecho se debe, entre otros factores, a la calidad de la alimentación. No en vano la llamada "dieta mediterránea" se considera una de las más saludables porque en su composición hay pocas grasas relacionadas con la aterogenesis, cuyas consecuencias son el infarto y los accidentes cerebrovasculares. Hay estudios que indican que en los últimos años la alimentación española tiende a alejarse del patrón típico de la "dieta mediterránea" y adopta patrones típicos de países europeos y de USA. En ellos, la composición lipídica (colesterol) favorece las placas de ateroma en las arterias. La implantación de este tipo de dietas se da mayormente en adolescentes y adultos jóvenes.

En los últimos años han proliferado los establecimientos que venden dulces y golosinas, lo que popularmente se conoce como *chucherías*. Para ello se han utilizado todo tipo de reclamos, basados en la forma, el color y el sabor, y en cuyo consumo ha influido sobre todo la publicidad. El público que consume mayormente estas *chucherías* son los niños en edad escolar, y esta es una época crucial en la vida, a que en ella se establecen los futuros hábitos dietéticos personales.

¿Es saludable consumir chucherías? La respuesta es obvia: depende de cuáles y de que cantidad, y de si interfiere en la alimentación normal de los niños. Por ello vale la pena comentar un estudio que analiza el impacto del consumo de dulces y golosinas en la alimentación de una

población escolarizada de Madrid. Se observó que estos niños consumían 1'5 veces más dulces y golosinas que el máximo recomendado por el Ministerio de Sanidad y consumo; pero la cosa no acaba aquí, estos mismos niños consumían, por ejemplo 4-5 veces menos verduras y patatas que lo que recomienda el citado ministerio.

¿Qué puede hacerse para compaginar el placer de comer golosinas con la eliminación de su efecto potencialmente nocivo? Hay que informar tanto a los familiares como a los escolares, de que no ha que renunciar al placer de consumir golosinas, pero que si debe hacerse con **mesura** y en el contexto de una dieta equilibrada.

C. Rubiols

PROGRAMA D'ACTIVITATS PRIMAVERA 1999

ROGATIVES

Diumenge 25 d'abril
Sant Marc.

Diumenge 2 de maig
Sant Pere Màrtir.

Dissabte 8 de maig
Sant Cristòfol.

Diumenge 9 de maig
Mare de Déu de Gràcia.

ALTRES

Mes d'abril
Presentació i posada a la venda del primer volum del llibre "Cinctorres".

Mes de maig
Comemoració de 20 anys d'Ajuntaments democràtics. Presentació dels treballs excavacions paleontològiques.

Mes de juny
Presentació i posada a la venda del segon volum del llibre "Cinctorres".

Patrocina:

Ajuntament de Cinctorres

Col.labora:

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ

PASSATEMPS per Pilar Gasulla i Querol

SOPA DE LLETRES

Busqueu el nom de 18 carrers de Cinctorres.

ELIDMURDEDALTULACREUCN
 LLASDFJKLZXCVBNNMPOLQE
 STAOIJENPIERASDEFUOVCI
 PBNTMNBVCXZAQSEDRFUTIC
 OBINIQERTRPOISFAOBAHCO
 RSVIBPMZAVSGIPQTBXULKA
 TEHDBOSLFUMUACSTCNXTJA
 SRVMTIEIOVTLJUIXOERNZAL
 ARTGVPAMHLRTRFRDLECOQI
 DABHLQERTXSCJTOUCGJABV
 APBEZXCNEQTANSDILJHIFE
 MSLUTXATRNDABCYVAZCDFD
 OECDQSFLADSRTPUDFGAVL
 LLUJMNHSQAZXNTIOJHGBDO
 LPOIUTREQDFAMNBNACDAUS
 AZXCVBNMLKSQERTUIOPLJH
 LJLESCOLAQDCXIABEDRUMS
 QERTUIOPLJHGFDSAZXCVBN
 MDELAPLAÇA VELLAPUNOARE

JEROGLÍFICS

Ermita de Cinctorres del segle XVII.

Solucions als passatems de l'any passat

Sopa de lletres.- El nom de 15 fonts de Cinctorres, algunes d'elles, seques en l'actualitat.

CGEOKIFPVA SANTMARC DKHX
 UXLSTBZOPCSUEDQOGCNE LOR
 XOFALM MANOTGVDXALENOVIR
 PQACEBALFTARGENMXILODIA
 SGFI AURDSMDUR BASSIET XNP
 SGOIDL EOCLMEQERTPOLJFSA
 LTNMRI DPMNBVN ZX CASDFGHL
 OGT LARETGBNMLPARITO ATVE
 LADBCMDI MASET ORPNSALERD
 LTEPUHEPOIUTREQA MNBIDFC
 USLMLFUQAZXC FVUBTERV FOF
 ROSFLUDERTDSCVIPA BCARIA
 ETBFES EQERTUIPOSACVLCQR
 DFAUDRGRX BASSITSMNXOEAMR
 T ASGAHRP MOJHBAZ XCVBDOTAB
 EJSNTUAICFLONSDFGHJTZVB
 VCILED CFTEMAL JNSD TENPIL
 ODSCTRI LJBT QSECI NUMOCXE
 PCFTNOAESNPCETGOXQZF OBD
 ZBOFOASDOLONMSRCAZVTIGT
 UNDEFOR E VEPE ARETSUFMQTE
 XEQCRTMBOVICMGDLSVIZANI
 LS FONTDELSHORTSMVESOALS
 MNBVCXZASDFGHJLPOIUTRES
 QAXZV ALLATABNE DTNOFOTZA
 BVNACSSZQRITUHOLMDHTPQOB

Jeroglífics.- Ermita de Cinctorres del segle XV.
 SANT MARC

CREU GÒTICA

CINCTORRES

Faixes de Cinctorres

Anaven en bici
i a peu
pels pobles.

J. Pardollera.
23-VI-98